

Познавањето на локалната историја е незаменлива компонента во едукацијата на ученикот во наставниот процес

Доц.д-р Оливер Цацков
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Апстракт

Познавањето на локалната историја е неопходна на секој ученик не само како составен дел од општото образование и воспитание, туку и како услов за да може да ги реализират своите права и да ги исполнуват своите обврски како субјект во една определена општествена средина.

Тоа значи дека локалната историја треба да биде задолжителен дел од едукацијата, но во исто време и дел од човековото живеење. Во темата е даден доволен простор зошто треба да се изучува оваа област како дел од историјата. Таа ќе помогне да се поттикне интерес на ученикот за изучување на историја и да го познава минатото на својата најблска околина. Преку изучување на оваа историја се обезбедува на ученикот знаење, вештини, можност за дијалог, дискусија, комуникација и формирање на етички и морални норми.

Тоа значи дека локалната треба да се вклопи во националната и општата по своето време, простор и значење

Local history understanding is irreplaceable part in the educational process of students.

Abstract

Understanding local history is a must for any student, not only as an integral part of the general education and upbringing, but also as a condition to realize their rights and fulfill their obligations as a subject in a certain socio environment.

This means that local history should be not only a compulsory part of education, but at the same time part of human life. This topic includes sufficient space explaining why it should be studied as a part of a history. It will help to stimulate student's interest in studying the history and learning about his closest environment.

Through the study of this history provides student knowledge , skills , opportunity for dialogue , discussion , communication and the formation of ethical and moral norms.

This means that the local should fit into national and general in its time , space and meaning.

Keywords: local history, education,students

Карактерот на нашето современо општество и потребата за неговиот побрз понатамошен развој бараат целосно формирање на слободна и хумана личност која ќе биде слободна да ги остварува своите функции во сложени услови на животот и работата. Вака формулирана општа –образовна и воспитна цел покрај другото кај младите бара усвојување на одредени знаења од локалната историја и формирање на научен поглед на свет изградување на правилен однос кон неговите општествени вредности. Исто така и способност за комуникација со луѓето во општествената средина. Денес сведоци сме на длабоки промени на сите сфери на општественото живеење. Таквите промени неизбежно се рефлектираат и врз воспитно-образовниот систем. Во тој контекст се поставува прашањето колку во училиштето ученикот треба да ја изучува родокајната историја во корелација со поставеноста на воспитно-образовниот процес. Преку наставниот систем на воспитанието и образованието потребно е кај учениците да се развие свеста за длабоки промени во сферата на културата на живеење и вредности во секој поглед. Училиштето преставува сложен комплексен организациски систем кој е специфичен , а од тоа произлегува и сознанието дека образованието и воспитанието имаат за цел да продуцират такви активности кој ќе доведат до високи достигнувања и резултати кај учениците. Знаењата од предметот историја се неопходни за секој ученик не само како сопствен дел од општото воспитание и образование, туку и како услов за да може да ги реализира своите права и да ги исполнува своите обврски како субјект во една определена општествена средина. Тоа значи дека локалната историја треба да биде дел од училишната клима и како дел од човековото живеење. Од тука произлегува дека родокајната историја треба да се вклопи во националната и општата историја по своето

време простор и знаење. Учењето на локалната историја ќе поттикне голем интерес на учениците да се доближе во минатото на својата родокрајна историја.

Брзите општествени економски и научни промени го обврзуваат наставникот по историја секојдневно да ги освежува и актуелизира наставните содржини и со дел од роднокајноста. Наставникот по историја има значајна улога во општествено –моралното воспитување на учениците. Сознанијата за борбените традиции, културно историските остатоци од минатото силно влијаат на патриотизмот кај учениците.

Таа дава конкретни содржини ги подига непосредните перцепции, а тоа е добра подлога за борба против формализмот и вербализмот во историската наука. Гледано од педагошка страна, родокрајната историја придонесува да се подобри кај учениците воспитниот момент. Таа на ученикот му е блиска, тј ја сака како нешто негово, а тоа е еден важен фактор што ќе го засили образовниот момент. При изучувањето на содржините од локалната историја во рамките на наставата по историја било преку редовната или слободните ученички активности потребни се подготовки на наставникот. Доколку пак содржините од родокрајната историја се реализираат преку разни форми на слободни ученички активности како историски секции и слично тогаш да бидат составен дел на годишната програма на сите активности. Целта на локалната историја е да обезбедува на учениците знаења, вештини, креирање на можности за дијалог, дискусии, комуникација, и естетски и етички вредности. Преку неа се користат сите форми разговори, дискусии решавање на проблеми, донесување одлуки за мултукултуралноста истражување, способност да се анализира и идентификуваат проблемите и да се изнајдат решенија.

Планот и програмата во воспитно-образовната работа се основни училишни документи. Со планот и програмата се пропишуваат содржини и облиците на воспитно-образовната работа на сите предмети. Во планот и програмата за реализација на наставната програма по историја треба да се планираат содржини од локалната историја со цел да се запознаат учениците со оваа материја. Бидејќи, секое наше и најмало населено место има историско минато, тоа го обврзува секој наставник по историја, практичар како во основното така и во средното образование на часовите по историја да реализираат содржини за познајните настани од локалната историја.¹

Има многу примери кога содржините од локалната историја како треба правилно да се применат на часовите по историја на пр во училиштата во Штип кога се предава за

---

¹Наумовски, С, Методски прирачник за наставата по историја, Просветно дело, Скопје, 1991.

античките населби, посебно внимание се посветува на изучување на локалитетот Баргала со посета на и одржан час на самото место на локалитетот.

Многу значајна активност што се организира и изведува од локалната историја се пригодните свечености и манифестации кој се организираат како составен дел од педагошката активност.

Никогаш досега училиштето и локалната историја имале потреба од меѓусебна поврзаност како што е потребна денес. Што ученикот ќе добие од изучувањето на локалната историја. Вештини за истражување, лидерски вештини, комуникациски цели, вклучувајќи и способност да се комуницира со учениците со личности од локалната историја. Способност да се размислува и евалуира сопственото работење, развој на напредните когнитивни вештини поврзани со развојот и создавањето на знаењата. Способност да се почитуваат и сакаат вредностите што ги има локалната средина соодветни на образовните и воспитните активности. Компетенции за решавање на проблеми преку соработка на учениците во процесот на учењето, за оспособување на учениците и се поголем интерес за историјата од минатото сегашноста од својот роден крај. Во прилог на ова сознание ќе се послужиме со сознанието на д-р Јорданка Факирска која ќе рече: „ образовните програми за подготвона на учениците во училиштето треба да го насочат вниманието кое што укажува дека треба да се комуницира со родокрајната културна средина.“²

Во локалната средина има голем број на објекти и предмети кои можат да се користат како непосреден извор на податоци и информации. Нивното користење е од големо значање како за добивање на нови знаења, така и за проширување и утврдување, вежбање , а преку сето ова се доаѓа до успешно знаење од предметот историја. Во локалната средина како извори , податоци и информации најчесто се користат музеите, историските институции, архивите, весниците и места каде се случувале значајни места од историјата. За користење на овие извори најадекватна форма се наставните екскурзии преку кој учениците ќе се оспособат кој извори на знаења да ги користат од локалната историја. За таа цел потребно е кај нив да се формира навик, да се развие интерес и да се мотивират за проучување.

Посетата на музејот е еден значаен процес во воспитно-образовниот процес и фактор со повеќекратни вредности. Учениците преку музејските експонати и останатиот музејски материјал непосредно се запознават со историските настани. Посетата на

---

²Факирска, Ј, Интеркултурното образование перспектива пред образованието на Балканите, Благоевград, 2001.

музејот во непосредната општествена средина и обработката на содржините од локалната историја овозможуваат примена на разни форми, методи и наставни средства. За посетата и реализацијата на наставните средства во музејот потребни се подготовки и на наставникот и учениците. Посебна “форма за користење на културно-историските споменици во наставата по историја е одржување на час по историја во музејот или покрај културно-историски споменици, тврдина, дворец, манастир и слично. Оваа предавање често се изведува во местото каде се наоѓа училиштето или за време на еднодневна екскурзија.”³

Поради сето ова изучувањето на локалната историја како составен дек на наставата по историја е од непроценливо значење не само за наставата по историја туку и за целиот воспитно-образовен процес. Локалната историја претставува важен фактор за негување на револуционерните традиции кај младите генерации. Никогаш до сега училиштето и локалната историја нема поголема потреба за поврзаност како што ја има денес.

Литература

1. Воспитни крстопати, списание за современо воспитување и образование, год 11, 2006 , 101
2. Стручно методски прилози за наставата по историја Скопје, 1978.
3. Перович, Методика на наставата по историја, Белград, 1995.

---

³ Перович, М , Методика на наставата по историја, Завод за учебници, Белград, 1995.